4/12 34

Narodna „ČUVAJMO JUGOSLAVIJU“

Tribuna

GRADSKA BIBLIOTE... „JURAJ ŠIŽGO... ŠIBENIK NAUČNI ODSJ...

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIŽ. TARIFI. — Priopćeno po retku D 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDELJE Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 47 Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja. Čekovni račun Poštarske Stedionice Zagreb br. 38,114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.— PRETPLATA MJESEČNO: 12 DINARA INOSTRANSTVO D 20. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA II ŠIBENIK, 1 DECEMBRA 1934 BROJ 149

PRAZNIK NARODNOG UJEDINJENJA

1 decembra 1918 godine pretstavnici svih dijelova jugoslovenskog naroda sastali su se u Beogradu, i istorijskim aktom potvrdili vjekovne težnje Jugoslovenstva, svih plemena i svih zemalja u kojima oni žive u kompaktnim masama, i sankcionirali ideale slobode i jedinstva ostvarene žrtvama, krvlju i stradanjima najboljih, najneustrašivijih boraca Jugoslovenstva.

Prvodecembarski akt, djelo nesamo svečanog narodnog sabora, nego i djelo vjekovnih narodnih težnja i velike oslobodilačke epopeje herojskih pregaranja i junaštva, ima svoj dubok i prvenstven smisao, na kojem počivaju temelji jugoslovenske Kraljevine, u neprikosnovenom istorijskom zakonu, koji je osnovni temelj svake česti jugoslovenskog naroda: nakon stečene slobode, budućnost je u narodnom i državnom jedinstvu.

Tu veliku istorijsku istinu, tu dogmu narodnog vjerovanja, ozakonio je Onaj, koji danas nije među nama, ali Njegov duh prožima sve nas, Njegova uspomena ispunja srca sviju nas, a Njegovo veliko djelo ponosno stoji i hrabro se opire svim nastrajima, koji bi htjeli zanijekati efikasnost i snagu našeg narodnog tijela i polet njegova duha.

Prvodecembarski akt je triumf narodne misli, koja se kao ružičasta nit provlačila kroz našu herojsku prošlost. Udes je htio da taj triumf doživi naše pokoljenje i njegov Viteški Pretstavnik — naš veliki Kralj Ujedinitelj.

Sjetimo se danas tog neimara velikog narodnog ideala, koji je uvijek dosljedan i prožet duševnom snagom, koju mu je davala duboka vjera, te hrabar, poletan i mudar državnik, nakon herojskih i pobjedilačkih borba za oslobođenje koje je predvodio, posvećivao sve svoje snage, pokazavši visok primjer moralne snage, samoodricanja i beskrajne ljubavi za narod.

Neka nam ovaj praznik, koji je ovjerovio i posvetio On, bude najdragocjenija baština, realno oličenje nacionalnih ideala i ujedno najveći simbol narodne budućnosti i najveće jamstvo prošlosti da će joj se priznanje za tekovine, stečene i sačuvane teškim naporima, stradanjima i krvlju, čuvati u kultu budućih pokoljenja, kojima će takove uspomene na prošlost stalno jačati moral e da budući naraštaji uzmognu znati sa kolikom je pradjedovskom krvlju i stradanjima oslobođena i stvorena Jugoslavija.

Da živi Nj. V. Kralj Petar II!

Blaženopočivši Viteški Kralj Aleksandar I. Ujedinitelj

Nj. Vel. Kralj Petar II.

Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju!

Da živi Jugoslavija!

G. MacDonald kod Kneza-Namjesnika Pavla

London 1. — Juče je predsjednik ministarskog savjeta g. R. MacDonald bio u audienciju kod Nj. K. V. Kneza-Namjesnika Pavla i zadržao se dva sata. (A. A.)

Jugoslavenski čas na Njemačkom radiu

Beograd 1. — Radio stanica u Strasburgu priredjuje na dan 1 decembra Jugoslavenski radio čas. Tom prilikom će preko radia biti održano predavanje o vjekovnom Francusko Jugoslovenskom prijateljstvu, a osim toga će se davati i naša narodna muzika.

Ovu emisiju prenosiće sve njemačke radiostanice. (A.A.)

Depeša Albanskog min. predsjednika g. Uzunoviću

Beograd 1 — Jučer je predsjednik ministarskog savjeta g. Nikola Uzunović primio telegram od albanskog ministra predsjednika u kojoj mu ovaj zahvaljuje na izjavama saučešća povodom smrti kraljice majke. (AA)

Veliki zemljotres u zapadnom dijelu naše države

Beograd 1. — Seizmografski zavod u Beogradu daje slijedeća obavještenja: Veliki zemljotres koji se dogodio 30 t. m. u 3 s. 59' i 32" a koji se osjetio i kod nas, imao je jačinu u epicentru 8 stupnjeva, a zahvatio je sjevero-zapadne i zapadne djelove naše države. Epicentar se nalazi u Jadranskoj podolini 100 km istočno od Ravene. (A. A)

Završetak francusko-njemačkih trgovinskih pregovora

Pariz 1 — Prema vijestima vjeruje se da su sinoć završeni francusko-njemački trgovinski pregovori. AA

Otvor državnog sabora u Beču

Beč 1. — Povodom otvora novog sabora, policijske mjere su bile vrlo pooštrene, jer se sumnjalo da će se pokušati napad.

Dr. Schuschnig u svom prvom ekspozeu istakao je da u austrijskom saboru smiju da budu samo oni, koji su za sadanju politiku Austrije. Govoreći o pok. Dr. Dollfusu rekao je da će se nastaviti rad prema njegovoj ideologiji, i zaključio je da treba bezuslovno raditi sa okolnim državama. (A.A.)

Naoružanje Francuske

Pariz 1 — Na jučerašnjoj svojoj sjednici francuska vlada izglasala je 800.000.000 franaka za vojne potrebe. AA

Telefonska veza Amerike sa Japanom

New-York 1 — Danas se otvara nova telefonska veza veza između Japana i Amerike, dugačka 8.000 km. Razgovor o 3 minuta između San Franciska i Japana koštaće 30 dol. (cca 1000 din

Na dan 1 decembra 1934

— Poruka omladini —

Prvi decembar 1934 proslavljamo sa državnim zastavom na pola koplja. Od devetog oktobra, mi proživljavamo duboko tragične i sudbonosne dane svog narodnog i državnog života. Hitlerovčičke ruke uništio je ~~ot~~ Viteškog Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja kad nam je Vladar bio u naponu svoje snage, na triumfalnom putu da sa najvažnijim faktorima evropske politike, pred javnošću celoga sveta, i vidnim znacima i pisanim ugovorima utvrdi i obezbedi budućnost svoje države, naše domovine. Taj gnusni čin je paklenom svetlošću razotkrio namere naših državnih i narodnih neprijatelja i u punoj zbiji izneo naš problem.

U čemu je on?

Naša država, naše narodno jedinstvo smeta našim vekovnim neprijateljima. Oni koji su vekovima gospodarili pojedinim delovima našeg naroda ne mogu da nas gledaju jakima, nezavisnima, slobodnima, svojim gospodarima, te traže sredstava i puteva da nas razbiju, razjedine, oslabe, pa da nas male, ništavne, zavadjene, opet podjarme za vekove, da nam opet budu gospodari, da se hrane i bogate našom snagom, našim blagom. Ujedinjena Jugoslavija, stvorena da cveta, napreduje, da bude tvrdjava naše narodne slobode, smeta nekim narodima koji su uobrazili da su Bogom pozvani da gospodare drugim narodima. Poučeni istorijom, i osveščeni marseljskim zločinom, vi morate da uočite i jasno osetite tako postavljeni naš problem: ili živeti u jednoj jakoj državi, složni, svi odani zajedničkom idealu, stopljeni u bratsku zajednicu — ili postati ponovo tudji robovi. Otvoreno se mora reći: svaki separatizam, svaka pomisao na odvajanje, svako medjusobno nerazumjevanje i tudjenje slabi naše narodne snage i potrebni otpor prema tudjinskoj navali i tudjinskim osvajačkim probitcima Celina, državna i narodna, prožeta iskrenom ljubavlju, u kojoj su duše ispunjene medjusobnim razumevanjem i uzajamnošću, može jedino da nas spase novog bednog ro-

bovanja tudjinu.

Ne varajmo se, ne budimo lakoverni i lakomisleni u najsudbonosnijem trenutku svoje narodne istorije. Otvorimo oči, i vidićemo kakvim sretstvima i kako nemilosrdno rade protiv nas naši neprijatelji. Marseljski zločin mora i vas mlade da potrese, da se u duši preporodite, i oslobodite svega onog što bi vas sputavalo da živite i radite za jedinstvenu, slobodnu, složnu Jugoslaviju. Zamišljeni nad sudbinom svoga naroda, vi se i od svojih neprijatelja morate učiti ljubavi prema domovini, odvažnosti, samopregoru i nenmornom radu za sigurnu i bolju budućnost svoju i naroda svoga. Morate biti svesni toga da je vaš poziv da izgradite još moćniju, još sredjeniju Jugoslaviju, u kojoj će jedino biti osigurana sloboda vaša, i u kojoj jedino ćete imati slobodnoga polja za svoj rad i mogućnosti za svoju ličnu sreću.

Naročito vi, sinovi divne Dalmacije morate biti svesni toga da nema slobodne Dalmacije bez velike i slobodne Jugoslavije. Ovoj kršnoj obali, zapljuskivanoj plavim Jadranom, treba duboko zaledje, koje će je hraniti i braniti, i žuda će slobodno odletati rojevi mladih ljudi da traže sebi mogućnosti za život i slobodnoga razmaha za rad. Otvorite oči, uzdignite se, pogledajte oko lo: od ove obale pa sve do Jesenice, Varaždina, Subotice, Negotina, Pirota, Djevdjelije, Bitolja i Ohrida, da spomenemo samo neke tačke na našim prostranim granicama, sve je to naše, svuda je spremljeno mjesto i za svakog od vas. Pa zar ćete se onda zatvoriti u ovaj četiri teskobna zida, i tu životariti bez vazduha i svetlosti? U svoja mlada srca primite celu Jugoslaviju, i vaš život i vaša budućnost biće puni velikih izgleda na prostrana polja svakovrsnog rada.

U svojoj mladoj duši vi morate uništiti svaku negatorsku pomisao, svako pasivno osećanje, svaku ograničenu težnju za nekom sitnom, sparističkom — samostalnošću. Čujte kako Italija i Njemačka izgradjuju svoju ogromnu nacionalnu zajednicu, totalnost svoju nacionalnu i državnu: zar ćemo mi, pored njih, ostati sitni pigmeji, neuračunljivi u svojoj ograničenosti?

Mračne neke sile, potsticane našim spoljnim neprijateljima, teže možda za tim da vas zavedu, da vas truju. Želeći da nas kao narod razdrobe i zarobe, one ubacuju medju vas parole koje ponekog obmanu, zavedu, zaslepe. Ali, vi ne smete biti lakoverni i slaboumni. Otresite se tudjinskog uticaja. Budite širokogrudni, slobodoumni, ispunjeni idealima trpeljivosti. Vaši horizonti ne smeju dopirati do najbližih planina, nego se moraju proširiti u nedogledne daljine, dokle dopiru naše državne granice. Ništa: nikakva zasebna prošlost, nikakve negativne tradicije, nikakva razlika u kulturnim stupnjevima, nikakva raznovrsnost u navikama i običajima, nikakva podvojenost verska, nikakve suprotnosti koje potiču iz vekovnog života u raznim oblastima ne smeju nas deliti. Mi moramo da stvaramo da dalje izgradjujemo svoju jugoslovensku sintezu, koja će obuhvatiti sva naša zajednička duhovna dobra iz prošlosti. U tom izgradjivanju nove sinteze širokih granica, vi ne smete slušati na one koji vas obmanjuju da ostanete tesnogrudi i podvojeni.

Vi mladi morate smelo, hrabro, oduševljeno poći novim putem, oslobodjeni svih starih zabluda. Vi morate afirmisati državno i narodno jedinstvo, kao jedini uslov vaše lične slobode, vaše lične životne mogućnosti. Savremena nauka i današnje društvo idu gigantskim koracima napred: u tom općem napretku, vi mladi ne možete i ne smete zaostati obmanuti nekim skučenim lozinkama i učenjima.

Naš put državnog i narodnog jedinstva je put napretka; to je istorijski proces koji se ne može zaustaviti ni spreći. Zato, vi, mladi, ne lutajte, da se jednom ne biste pokajali. Danas moraju da pobede one uzvišene misli koje su zanosile i uzdizale najplemenitije duhove našega naroda kroz stoljeća, u raznim našim krajevima. To je i duh stare, plemenite, uzvišene Dalmacije: duh jedinstva, duh sloge, duh napretka. Pred njim mora da nestane sve mračno, sitno, i ograničeno, sve ono što razjedinjuje i truje.

Spasi sebe, svoje budućnosti, ispunjeni idealima napretka i jedinstva, vi mladi imate da izgradjujete našu zajedničku narodnu budućnost. Tako ćete izgraditi i sebi i svom narodu laku, oberbjedjenu domovinu, koja će uči kao čvrsta stena u zgradu evropske zajednice, da bi se jednom stvorila čvrsta zajednica mira, kao jedini uslov za obezbjedjenu budućnost i napredak evropskih naroda i naše zajedničke kulture i civilizacije. Želeći mira i slobode svima, mi hoćemo i tražimo i mir i slobodu i za sebe.

Banica Svetislav.

Razne vijesti

Most Kralja Aleksandra između Beograda i Zemuna biće 1. decembra predat saobraćaju.

Velika Britanija stavit će predlog da se kod Društva naroda obrazuje poseban odbor koji će ispitati sve dokumente priložene jug. memorandumu kao i sva dokazala. Ovaj rad potrajao bi više mjeseci, vjerovatno sve do proljeća jer bi se ispitivanje imalo obaviti na terenu.

Učitelji narodnih škola sa naturalnim stanom imaju pravo na deputatni ogrjev iz šuma imovnih općina.

Preko milijun nepismenih živi u Mađarskoj. No u isto vrijeme njeni predstavnici u Ženevi se pozivaju na „mađarsku kulturu od preko 1000 godina".

Velika Britanija ubrzava naoružanje zbog napetog medjunarodnog položaja. Vlada je odlučila povećati vojne izdatke za daljnjih 60 milijuna funti.

ZA TRGOVCE
iz mjesta i okolice najpovoljnija kupovina
Kapa i šešira
na veliko
TVOKAPS, ŠIBENIK, Kr. Tomislava 117

Književne vijesti

Dva „Pravopisa"

Svakome je čovjeku, od akademika do postolara, svagdanja potreba da nešto napiše: barem pismo! Sloga je i postavljena prijeka dužnost Osnovnoj školi da nauči djecu čitati pisati i računati, barem toliko, koliko je najpotrebnije za život. Sva prosvijećeni narodi nastoje da dadu jednu knjigu u ruke svakome, koja će čitati, da zna pravilno napisati kada mu ustreba, a i pravilno izgovarati riječi materinskog jezika. Takove knjige zovemo „Pravopis". Mi Jugosloveni imamo takova dva pravopisa: jedan je napisao Dr. A. Belić, profesor univerziteta u Beogradu a drugi Dr. D. Boranić, profesor univerziteta u Zagrebu. Prva je knjiga namijenjena onima koji pišu ćirilicom i ekavskim izgovorom, a druga je za one koji pišu latinicom i ijekavskim izgovorom. Te knjige potrebuje i učenik i učitelj, i odvjetnik i liječnik, i književnik i novinar-ljednomu riječi: svaki pismeni čovjek! Bez tih pomoćnih „savjetnika" u pisanju, ne bi smio niko ni da se usudi pisati! Nekada se mislilo, da su te knjige samo za profesore i đake; no danas, kad svako hoće da piše, dosta ih je koji imaju lijep rukopis, a najviše ih je koji nepoznaju pravopis materinjeg jezika, pa ih ispravno nazvaše: pismeni analfabeti. (-k k-)

Madžari pred ženevskim sudom

Moralni i politički značaj jugoslovenske tužbe — Žalosna taktika madžarske vlade

U Ženevi je počela borba za proćišćavanje medjunarodne politike. Madžarska je svojim saučešćem u ubistvu Kralja Aleksandra i ministra Barthoua pružila suviše konkretnu priliku i pružila je priliku i Savjetu Društva naroda, da ispruba današnji prestiž ženevske institucije. Prirodno je da se u Ženevi koja je još nedavno bila proganjana vizijama razbijanja Društva naroda, danas uglavnom obraća pažnja na to stanovište i s nestrpljenjem se očekuje, šta će Savjet preduzeti.

Nije potrebno naročito isticati, da se jugoslovenska tužba vrlo lako može braniti. Na drugoj strani se optužena Madžarska nalazi zaista u katastrofalnom položaju. Ko je bez grijeha i čija politika godinama sarađuje na opštem miru u Evropi može biti siguran, da će od Društva naroda dočekati pravdu. Naprotiv opet država, koja ima za sobom afere falzificiranja franaka i učestvovanja u poslovima Staviskog, teško će izdržati ženevski sud. „Pravdu Mađarskoj", što propovjedaju i zahtjevaju naduvene i pretenciozne brošure mađarske propagande, mučno izgleda pored konstatacije da mnogo te „pravde" organizira mase terorista i ubica, da lakše dođe do svoje „pravde". Zbog toga je jasno kao sunce, da je s moralnog i političkog gledišta mađarska stvar u Ženevi unapred propala i čim veće skandale mađarska delegacija u Ženevi pokušava da organizira, tim veći će biti njezin definitivni poraz. O tom će se s nekoliko strana dobiti prijateljske savete i pouke.

U moralnom pogledu je situacija Madžarske u Ženevi najgora. Do sada se nije dogodilo, da bi država članica Društva naroda bila tako konkretno optužena zbog stvarnih zločina, koji udaraju u oči. I najiskrenijim prijateljima Mađarske je teško da brane tu državu i njezine vođe od pravedne presude u Savjetu Društva naroda, koji svakog dana stiče sve jači prestiž objektivnog međunarodnog suda. Prije godinu dana bi možda Jugoslavija naišla u Ženevi na izvjestan otpor, jer tada je kriza Društva naroda bila najveća. Danas međutim, kad je Društvo naroda dobilo kao neki politički dah, i kad se ne mora bojati da će pretresanjem teških političkih slučajeva ogrješenja o međunarodnu pravdu razbiti samo sebe, mnogo veća pažnja se poklanja moralnoj strani bilo koje optužbe pred Savjetom Društva naroda. Danas su već u Ženevi pustile korenje i postale sve odvažnije tendencije, koje idu za tim, da se iz međunarodnog života isključe sretstva, kojima su do sada bez kazne operisali mađarski revizionisti. Više niko se već ne boji odlaska ove ili one države, čija je politika bila u kontradikciji s paktom Društva naroda i niko se ne boji, da se ženevska institucija razbija zahtjevanjem moralnosti u međunarodnoj politici. Mađarska se mora zbog toga pripraviti da će Ženeva ići do krajnjih konzekvencija, koje proističu iz pakta Društva naroda i da će jugoslovenska vlada naići na dovoljno jaku pomoć u težnji da dođe do pravde drugim sretstvima, nego što su atentati ili rat.

U političkom pogledu jugoslovenska tužba u Ženevi se pokazuje u svjetlosti, koja mnoge iznenađuje. Prije svega ovdje vlada opće čuđenje. Čuđenje u tome, da je Društvo naroda brzo prešlo u eru, kad se otvoreno može optužiti država, koja godinama pomaže srednjoevropsku iredentu i izaziva situaciju, opasnu po čitav evropski

GRADSKE VIJESTI

Pažnja građanstvu

Upozorava se građanstvo da sve državne zastave koje se danas istaknu budu na pola koplja. One pak zastave koje se stave na prozore, moraju imati i crni flor.

Škola za vodiće

Kao što smo već i ranije javili, Društvo za saobraćaj putnika u Sibeniku pokrenulo je akciju da se održi jedan tečaj za turističke vodiče. Na svojoj posljednjoj sjednici održanoj 19 t. mj., zaključeno je da se ovaj tečaj održi još ove zime.

Poželjno je da se odazove što veći broj interesenata.

Proslava Zanatskog dana

Kao što smo već ranije pisali Udruženje zanatlija je riješilo da se ustanovi proslava zanatskog dana na dan 1 decembra svake godine.

Ove godine na dan 1 decembra biće prva takva proslava, ali će ona zbog opće narodne žalosti biti tiho proslavljena. Udruženje zanatlija za srez Šibenik, sazvalo je sastanak članstva za 1 decembar u prostorijama M. F. D. „Kola" u 9 sati, u svrhu skromne i tihe proslave prvog zanatskog dana.

Jedan ispravak na pisanje „Novog Doba"

Splitski dnevnik „Novo Doba" od 28 t. mj. u rubrici „Vijesti iz Sibenika" donosi članak u kojem se između ostalog navodi da je konačno uređenje „Šematorija" zasluga župnika O. fra Pavla Silova. Bez namjere da veličasnom fra Silovu osporavamo njegove zasluge ondje gdje ih ima, ali ovdje moramo, ni iz kakovih drugih pobuda nego samo istini za volju, kazati, da citirana tvrdnja „Novog Doba" odnosno njegovog šibenskog dopisnika nije tačna.

Ne znamo na kome leži krivica, ali je istinito da je svojedobno gradska općina morala da vodi čitave pregovore sa Upravom crkve Gospe vanka grada, pa i sa fra Silovom, oko toga da se općini dozvoli uređenje „Šematorija". I jedino upornom stavu, pa i donekle forsiranju sa strane općinske uprave mora se zahvaliti, da se je nakon dugog okapanja, moglo radovima na uređenju „Šematorija" započeti, te ih konačno dovršiti prema stanju od danas.

Gosp. dopisnik „Novog Doba" ne bi trebao, pa makar i u namjeri da nekom polaska, pisati proizvoljne netačnosti i time izazivati neugodne ispravke. K

NEOPHODNO BI BILO POTREBNO bar malo opraviti one ulice od Sres. Načelstva prema vili Lusića pa do Srp. prav. konz storije, jer kako se sada sav saobraćaj vrši preko nje, zbog opravka drž. ceste, trebala bi i da se osposobi za ovaj tako živ saobraćaj, pošto je sada dosta rđava, a kad nastupe kiše biće pravi užas!

POPRAVAK DRŽAVNE CESTE

Napokon se je otpočelo sa terasiranjem drž. ceste i to od hotela „Kosova" do kraja Sjemeništa — usklik nula je Narodna Tribuna u prošlom broju. Tu je vijest radosno pozdravio čitav grad, ali zastalno najradosnije pozdravište i oni, koji stanuju u toj ulici.

„Najgora je pak stvar sa poštom" — tuži se u svom nastavku N. T. — a mi bi nadodali: „Jao ti ga se i prolaznicima".

Još dok se je radilo na predradnjama, kao kopanje kanala, postavljenje cijevi, radilo se je razmjerno sporo i bez ikakva obzira na one, koji su prisiljeni tuda prolazti. Nije dosta postaviti nekoliko tabla sa natpisima „Vozi desno", pa da bude sve u redu! Prolaznici pak neka prolaze preko polomljene daske.

Sada se istina radi sa više radne snage, ali reklo bi se, sa manje obzira na prolaznike.

Zašto se nijesu dovršile predradnje? Čemu se odmah ne odvodi iskopani materijal, već se stvaraju čitava brda?

Ne razumijemo zašto se nije potpuno uredila ulica sv. Martina?

Sada na pr. svi koji dolazi u Sjemenište ili u kuće g. Stošića moraju biti doista izvježbani ekvilibristi, ne žele li naći se u grabi.

Priznajemo, da kod ovakvih radnja mora biti neugodnosti, ali pitamo: „Čemu ne povesti računa i o ovome"?

Prolaznik.

SPORT

Gostovanje „Žak-a" iz V. Kikinde

Prvak provincije Veliko Bečkerečke Željezničarski atletski klub gostovaće u subotu i nedjelju u Šibeniku te će odigrati dvije utakmice sa „Osvitom".

„Žak" je jaki klub koji je tu skoro igrao sa prvakom Bečkereka „Žakom" i izgubio sa 2:1. (Bečkerečki je „Žak" na liga utakmicama u Beogradu pobjeđen od „B. S. K-a" sa svega 1:0). Samo iz gornjeg može se zaključiti da će „Osvit" imati jakog i dostojnog protivnika, i da će ova utakmica biti vrlo interesantna.

Prvog dana „Osvit" će nastupiti sa slijedećim timom:

Fančević
Crnogaća Rončević I.
Bizjak Kovačević Munitić
Rošćić Kacijan Bego Peričić Slipčević

Drugog dana nastupiće sa kompletnim timom, koji je igrao prošle nedjelje u Splitu protiv „Hajduka".

Predigra će se igrati između rezerve „Osvita" i raprezentacije kopnene vojske u 1 sat po podne. Glavna utakmica počinje oba dana tačno u 2.30 sati poslije podne.

Cijene su: 1 — 8 — i 12 din.-

TESLA Tonkino prikazuje danas „Ja te ljubim" Annabella. — Sutra „Naveče u 8" sa najboljim glumcima Hollywooda.

KINO „BALKAN" prikazuje u subotu 1 decembra odličan veleflm „Dezerter". — U nedjelju 2 decembra filmsko veledjelo „Besmrtni ljubavnik" Federich Marsch.

PREDAVANJE U N. Ž. Z. Sinoć je u prostorijama Narodne ženske zadruge održan redovan sastanak članica, i tom prilikom je naša poznata pianistkinja gđica Olga Javor održala vrlo lijepo predavanje o temi: „Stogodišnjica A. P. Borodinovog rodjenja, i početak nacionalne muzike". Ovom lijepom predavanju za koji je vladao velik interes, prisustvovale su brojne članice.

NA DRŽAVNOJ UČ. SKOLI održaće danas predavanje „O značaju 1. decembra" g. J. Grković prof. gimn.

BOŽIČNA PRIGODA

Dopisnice Božić i Nova Godina
sortirane u bojama Din 35% kom.
Dopisnice Šibenik fotografija Ia „ 70% kom.
Dopisnice Šibenik u bojama „ 70% kom.
Dopisnice Sibenik u bakrotisku „ 50% kom.
Dopisnice Šibenik IIa „ 25% kom.
Šalje samo pouzećem knjižara
JOSIP DELFIN, Šibenik

Koncerat društva „Rastko"

U nedjelju 2 decembra održaće pjevačko društvo „Rastko" iz Drniša komemorativni koncert. posvećen uspomeni blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja. Kako smo već javili koncerat će se održati u velikoj sali novog Sokolskog doma Početak u 8.30 sati na večer. Ulaznica dobrovoljni prilozi, koji su namjenjeni da se zboru omogući put na Oplenac.

Najvažnije radio emisije

Subota

19 *München* operete — 20 *Ceneri* Schubert konc. — 20·35 *Presburg* Violin konc. — 20·40 *Beograd* konc.

Nedjelja

19·30 *Stuttgart* „Bohem" — 20 *Prag* Bethoven — 20·10 *Bukarest* Orhestar — 20·45 *Rim* „La Gioconda".

Ponedjeljak

20.— *Varšava* orhestar. — 20.10 *München* „Tamničari". — 20.30 *Leipzig* orh. konc. — 21.35 *Prag* narod. pjesme.

Taksa za uvjerenja i preglede za stupanje u brak, te lečenje od vener. bolesti

U Službenim novinama od 10 novembra o. g. objelodanjena su uputstva za rad po zakonu o suzbijanju spolnih bolesti te takse koje imućne stranke imaju platiti za svjedodžbe i preglede za stupanje u brak.

Po ovim taksama svako imućno lice koje traži pregled i uvjerenje za stupanje u brak u državnim i samoupravnim ustanovama i javnim sanitetskim ustanovama, te kod općinskih ili sreskih ljekara ima da plati za uvjerenje Din 20, za mikroskopski pregled Din 5, serološki pregled Din 10, te Din 23 državnih i banovinskih taksenih maraka i Din 5 za molbu u svemu din Din 63, dočim ako se obrati privatnom ljekaru, ovaj ima pravo da naplati za uvjerenje Din 60, za mikroskopski pregled Din 10, za serološki pregled Din 50, za taksene marke Din 23, ukupno Din 143.

Neimućna lica, koji imaju svjedodžba siromaštva izdanu po općinskim vlastima imaju sve bezplatno izuzev cijenu formulara za svjedodžbu.

Liječenje od venerićnih bolesti u smislu čl. 3 zakona o suzbijanju spolnih bolesti besplatno je za sve one, koji imaju uvjerenje o siromaštvu a za bolesnike, koji se ambulantno liječe u državnim, banovinskim ili općinskim ustanovama a nemaju uvjerenje o siromaštvu, plaćaju samo efektivne troškove i to:

Lues: Bismut ili živa svaka injekcija din 2.

Neosalvarsan doza od 0.15 din 3, doza od 0.30 din 6 a doza od 0.45 din 8.

Gonoreja (vakcina ako je bolesnik sam donese) po din 2, a ako je državna po din 4.

Ulkus mole: vakcina, koju bolesnik sam donese po din 2.

Klinički i laboratorijski pregledi za vrijeme liječenja kao i propisivanje recepata i savjeti u državnim i samoupravnim ustanovama kao kod općinskih i sreskih ljekara ne naplaćuje se.

Liječenje u bolnicama naplaćuje se shodno odredbama A i B pravilnika o bolničkim taksama. Liječenje počinje bez obzira dali je obezbjedjena naplata troškova.

U ZADNJI ČAS DOZNAJEMO da je g. Krešimir Novak naduč. u m. imenovan za člana Banovinskog školskog odbora. Poznavajući njegovo požrtvovno zauzimanju uvjereni smo da će taj odbor u osobi g. Novaka mnogo dobiti á naročito mili mu Šibenik, pa se i mi iskazanom mu povjerenju najiskrenije radujemo.

ALBA ŽIGON supruga g. Augustina trgovca, preminula je iza kratkog bolovanja. — Jučer je pokojnici bio dirljiv sprovod. Laka joj crna zemlja, a rastuženoj obitelji i rodbini naše iskreno saučešće.

mir. Čuđenje nad rješenosti zaista odgovornih ženevskih faktora, da pretresu konflikt, koji je beskrajno opasniji od sviju evropskih sporova, koji su izašli pred ženevski aeropag. Nismo bili na to naučeni, da se u bilo kojem evropskom konfliktu ide otvoreno i hrabro napred do presude Savjeta Društva naroda. Ovog puta se to dogodilo i to ne samo u interesu pročišćavanja sredjoevropske političke periferije, gdje je do sada uživala Mađarska. Pretresanjem strašnog marseljskog zločina u mnogom će pogledu dobiti i Društvo naroda, koje je dokazalo za šta je sposobno prilikom organizacije mira.

To su eto uglavnom nazori, kojih je Ženeva, ovih dana puna. Ali pored moralnog i političkog gledišta poklanja se pažnja u pitanju taktike. Mnoge države i mnoge delegacije bi dobrom taktikom na minimum ograničile neprijatne posljedice opravdane tužbe. O madžarskoj delegaciji i vladi međutim to ne možemo tvrditi. Kao i u čitavoj revizionističkoj kampanji, koju ponajviše vode nezgodni posrednici grubim srestvima, isto tako su se madžarske vlasti pokazali kao rđavi taktičari i u odbrani Madžarske. Mjesto da se trude da ćutanjem ublaže strašan utisak, truda se da galamom i bučnom propagandom skrenu pažnju sa svoje krisice, i osim toga, a to je od velikog političkog značaja, da u vrtlogu medjunarodnog skandala povuku sobom i druge tobožnje ili prave krivce. Svi ženevski službenici Madžarske jedan preko drugog upozoravaju na Italiju s nervoznim pitanjem: A šta Rim? Kad će jugoslovenska vlada objaviti memorandum protiv Italije? Te težnje da se poprište borbe proširi tako, da Društvo naroda bude slabo da riješi čitav konflikt, može možda u Rimu izazvati neprijatan utisak, tako da se Madžarska može brzo vratiti iu svoju usamljenost, u kojoj je bilo prije ubistva Kralja Aleksandra i ministra Barthoua, ali je isključeno, da bi u danom slučaju ta taktika smanjila krivicu Budimpešte. Madžarska je skrivala ubice, Madžarska će za to odgovarati. S drugima će biti riječ eventualno drugi put.

Murter

Godišnja skupština uljarske zadruge

U prošlu nedelju naša uljarska zadruga održala je svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu. Dvorana je bila dupkom puna svijesnih zadrugara, koji već 24 godine osjećaju njezinu blagodat. Raspravljalo se mirno i trijezveno, te su donijeti važni zaključci na korist zadruge i zadrugara. Među prvim zaključcima, jednoglasno i aklamacijom primljen je predlog dugogodišnjeg i požrtvovanog pretsjednika Valentina Šikića, da Zadruga za 10 godina šalje potrebitu količinu ulja za kandila pred rakama: Velikog Vožda Karađorđa-Petrovića, Kralja Petra I Oslobodioca i Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Ovaj lijepi gest najbolje svjedoči ljubav, vjernost i odanost Murterana prema uzvišenom Domu Karađorđevića, kao i njihovu iskrenu jugoslavensku dušu. Prigodom komemoracije smrti Viteškog Kralja, koju je prije početka skupštine održao pretsjednik g. Šikić, još se jednom osjetila teška bol ovog naroda za svojim ljubljenim Kraljem, još se jednom manifestovala njegova narodna svijest. Trokratni Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju odao je dužnu počast Onomu, koji će u nama živjeti do vieke. Cijela skupština protekla je u grobnoj tišini pod uticajem teških i žalosnih riječi pretsjednika. Jednoglasno su primljeni završni računi za poslovnu godinu 1933-1934. Data je razrešnica upravnom i nadzornom odboru. U novi upravni odbor izabirani su jednoglasno: pretsjednik g. Valentin Šikić općinski načelnik, zatim ovi članovi: Pleslić Jakov Ivin, Juraga Krste pok. Mihe, Pusic Šime p. Ive, Markov Juce p. Marka, Papeša Ante p. Mate, Markov Jakov p. Šime. U nadzorni odbor izabirani su: Kovačev Stipe p. Ante pretsjednik, Jerat Šime Andrijin, Juraga Joso p. Jure, Skračić Fabjan p. Ante, Mudronja Jure Ivin, Lovrić Adam p. Šime i Turčinov Marko Antin. Zadruga broji 330 članova sa 417 udjela. Svoje poslovanje lijepo je razvila, te se danomice opaža i njezin napredak. V.

Domaći vlastiti proizvod dezertnih pića Maraština, Prošek, Pečeno vino i Vermouth ala Torino, 16 Din. litar. — U originalnim flašama od 7 dc, 18 Din. po flaši. Preporuča se **Ante Zjačić** cesta 12 Lipnja br.483

Gradsko poglavarstvo

O G L A S

Na temelju § 13 t. 4. Zakona o gradskim općinama, ako je neko lice stalno nastanjeno najmanje deset godina u ovoj gradskoj općini, a ne može se protivu njega s pogledom na to vrijeme staviti prigovor navedan pod tačkom 1 i 2 gornjeg paragrafa, po zakonu je steklo članstvo ove gradske općine i izgubilo u općini u kojoj ga je do tada uživalo, osim ako izjavi da zadržava dosadašnje članstvo i dokaže da nadležna općina na to pristaje.

Ovo se donosi do znanja svim onim zavičajnicima drugih općina, koji prema gornjim propisima automatski stiču članstvo u ovoj gradskoj općini, i ujedno se pozivlju da pristupe na ovo Gradsko Poglavarstvo, soba br. 12, gdje će dati izjavu, da li zadržavaju dosadašnje članstvo nadležne općine ili ne.

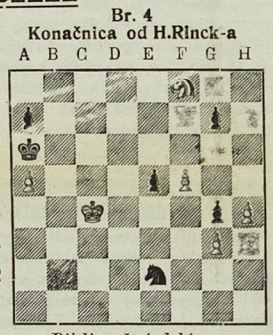
Ona lica, koja su odlučila da na zapisniku ove gradske općine dadu izjavu, da ne zadržaju staro članstvo imaju da doprinesu ovoj općini domovnicu od svoje dosadašnje zavičajne općine, krsni list za sebe te za ženu i djecu ako su oženjeni.

Dočim oni koji će izjaviti da zadržavaju staro članstvo, moraju podnijeti dokaz o pristanku nadležne općine na takovu njihovu odluku.

Od Gradskog Poglavarstva:
Pr tsjednik: Dr. Grubišić, v. r.

ŠAH

Br. 4
Konačnica od H.Rinck-a

Bijeli vuče i dobiva
Bijeli: Kc4, Sf8, Pf5, g3 i h4
Crni: Ka6, Se2, Ta7, e5, g7 i g4
(*Uredio dr. P. Trifunović.*)

Riješenje problema br. 3

1) e7 Tg6! 2) d5 ! ! + Kd5 :
(na 2..... ed; dobiva 3 f5)
3) f5 ! ef: 4) Tf6 ! Tf6 :
(na 4.. Tg4 5 Tf5 + Ke4 6 Tf4 +) 5 g8D.

(Riješenja treba slati na upravu lista najdalje do četvrtka po podne.)

Rasni sastav stanovništva Jugoslavije

„Prager Presse" objaviće 2 decembra studiju docenta dr. S. Skerlja iz Ljubljane o rasama u Jugoslaviji. Donosimo izvod:

Jugoslavija, koja se prostire od srednje Evrope na Balkan i ima dugačku obalu na Jadranrkom Moru, pokazuje u svom rasnom sastavu ne samo elemente sviju evropskih rasa, nego i znakove neevropskih rasa. Jedna rasa međutim prevlađuje: dinarska.

Među jugoslovenskim stanovništvom su dakle zastupljene: *nordijska* rasa čiji glavni znaci su visok rast, duga lubanja, plave oči, svetla kosa, prav nos, duga lica. *Mediteralna* rasa s malim rastom, dugom lubanjom, mrkim očima, tamnom kosom, pravim nosom, dugim licem. *Alpinska* rasa s okruglim glavama, mrkim očima, tamnom kosom, niskim rastom. Dinarska rasa se razlikuje visokim rastom, kratkom glavom, mrklm očima, tamnom kosom, dugim i širokim licem. *Baltička* rasa srednjeg, više malog rasta, s okruglom glavom, svjetlim očima i kosom, širokim i okruglim licem. *Romagnonska* rasa vrlo slična nordijskoj rasi, razlikujući se uglavnom dugim širokim licem. Pokrajinski *savski* tip srednjeg i visokog rasta, više kratke glave. Pokrajinski *noridni* tip, koji ima znakove dinarske rase, ali svjetlih očiju i kose. Od neevropskih rasa su zastupljene *mala jermenska*, kratke lubanje, mrkim očiju, tamne kose, *orijentalna* rasa slična mediteralnoj, samo tamnija. *Negridni* elementi se nalaze ovde-onde na primorju.

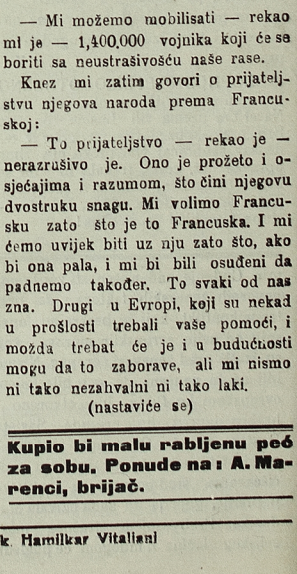
Slovenci, koji graniče s Nijemcima i Talijanima, imaju sa svojim susjedima, naročito Nljemcima, mnogo zajedničkih rasnih elemenata. Među Slovencima je najviše svijetlih tipova. Svijetla boja očiju dostiže 50%, svijetle kose 25%. Jako upada u oči razlika između polova. Žene su upadljivo svijetlije. Slovenci su visokog rasta, muškarci prosječno 168-172 cm, žene za 11 do 12 cm manje. Najviše tipova pripadaju savskoj i nordijskoj rasi, ali vidljive su i alpske i baltičke crte. Nordijska i mediterajlna rasa se pojavljuju vrlo rijetko.

Hrvati na dalmatinskoj obali imaju stalne veze s Talijanima i imali su ih bez sumnje i za rimsko vrijeme. Odatle dolazeočesti mediteralni tipovi. Madžari su u rasnom pogledu vrlo slični Hrvatima, koji žive u ravnici. U antropološkom pogledu je o Hrvatima malo poznato. Kod brdskih i primorskih Hrvata igra ulogu dinarska rasa, kod Hrvata iz ravnice baltička rasa. Ali Hrvate s plavom kosom ćete naći u svima krajevima. U Dalmaciji pada u oči jak uticaj mediteralne rase, pa i afrički uticaj.

Srbi imaju veliku žsnu odnosa s mediteralnom rasom, jermenskom rasom i narodima, na koje utiče stanovništvo južnog i istočnog Balkana, koje se odlikuje orijentalnim elementima. Ovdje-onđje ćete naći i mongoloidne tipove. Kod Srba je pretežan uticaj dinarske rase. Izvršena mjerenja su kod čitavih grupa konstatovala prosječnu visinu od 174-178 cm. Sjeverni Srbi u ravnici su manji i u pogledu rase izmješani više, ali i tu je osnova dinarska rasa. Najčistije tipove dinarske rase ćete vidjeti u Zetskoj banovini, dakle u ranijoj Hercegovini, Crnoj Gori, Sandžaku.

U pogledu duševnih osobina dr Škerlj za najvažniju za Jugoslaviju smatra dinarsku rasu, jer je i najraširenija. Toj rasi bi se prema nazoru autora trebala pokloniti vanredna pažnja. Trebalo bi jačati sve njezine dobre osobine. Za drugu rasu po važnosti smatra nordijsku rasu. Za Jugoslaviju je sreća, što u njoj prevlađuju te dvije rase. Ako se tim rasama pridruži uticaj alpinske i baltičke rase, koje će među svojim osobinama donijeti vrijednoću, to će biti samo od koristi. Pri ocjenjivanju osobina dinarske rase autor spominje djela srpske vojske, dalje Bosanaca, srpski smisao za muziku i igru i sposobnost da stvaraju kulturne vrijednosti.

Cps.

KARAĐORĐEVIĆI

Knez Arsen Karađorđević

Francuski publicista i prijatelj pokojnog maršala Focha g. Raymond Recouly koji je poslije smrti slávnog pobjednika iz svjetskog rata objavio jedno uspjelo djelo o maršalu Fochu posjetio je prije nekoliko dana kneza Arsena Karađorđevića i o toj posjeti objavio u francuskoj štampi razgovor i svoje impresije. G. Recouly piše:

Potražio sam svog starog prijatelja kneza Arsena Karađorđevića, koji je bio moj ratni drug u Mandžuriji za vrijeme rusko-japanskog rata. Knez Arsen je stric pokojnog Kralja Aleksandra, a otac Kneza-Namjesnika. Prije nekoliko dana zastupao je svoju zemlju na pogrebu pretsjednika Poincarea. Proveli smo dva sata u razgovoru koji su nam izgledali nedovoljni u sjećanju starih uspomena, u koje su se utapale i brige sadašnjice.

Činilo mi se da još gledam kneza Arsena, onog posljednjeg dana bitke kod Lica-Janga pred pukom kozaka u Mičenkovoj diviziji. Padala je strašna, tropska kiša, dok mi je saopćivao da je dobio naredbu za povlačenje i da se cijela ruska vojska kreće k sjeveru, da bi izbjegla japansko opkoljavanje. Iako je bio disciplinovan vojnik, osjećalo se u njegovim riječima da je negodovao zbog toga povlačenja, koje je smatrao neopravdanim, ili da je u svakom slučaju suviše prebrzo.

— Ne može se uvijek samo povlačiti — rekao mi je udarivši konja mamuzom i zaželivši mi uspjeh.

Ništa nije dramatičnije nego način na koji je knez Arsen saznao za pogibiju svoga sinovca. Prolazeći te večeri 9 oktobra oko 5 sati poslije podne preko trga Vandome primjetio je na ministarstvu pravde zastavu spuštenu na pola koplja. Predosjećajući nešto požurio je u svoj stan i ubrzo, jugoslavensko poslanstvo, izvjestilo ga je telefonom o strašnoj vijesti. Te iste noći pošao je za Marsej sa pretsjednikom Republike, sutradan za Beograd, odatle za Split gdje mu je bila povjerena tužna dužnost da dočeka mrtvo Kraljevo tijelo, tijelo svoga sinovca.

— I od Splita sve do prestolnice — govorio mi je Knez — duž cijeloga puta sa obje strane pruge, vidio sam mase kako kleče i plaču. Nikada u svom životu nisam vidio uzbudljivijeg prizora.

Marsejska tragedija povezala je još čvršće pojedine krajeve nacije. Kroz nesreću, i materijalna i moralna snaga Jugoslavije učvrstila se. A ono što čini osobito njenu snagu, to je njena vojska, koja je izvrsna prema riječima Kneza Arsena, stárog vojnika, koji odlično poznaje vojsku.

— Mi možemo mobilisati — rekao mi je — 1,400,000 vojnika koji će se boriti sa neustrašivošću naše rase.

Knez mi zatim govori o prijateljstvu njegova naroda prema Francuskoj:

— To prijateljstvo — rekao je — nerazrušivo je. Ono je prožeto i osjećajima i razumom, što čini njegovu dvostruku snagu. Mi volimo Francusku zato što je to Francuska. I mi ćemo uvijek biti uz nju zato što, ako bi ona pala, i mi bi bili osuđeni da padnemo također. To svaki od nas zna. Drugi u Evropi, koji su nekad u prošlosti trebali vaše pomoći, i možda trebat će je i u budućnosti mogu da to zaborave, ali mi nismo ni tako nezahvalni ni tako laki.

(nastaviće se)

Kupio bi malu rabljenu peć za sobu. Ponude na: A. Marenci, brijač.

Štampa i vlasništvo: Odilk, Graf. Zavod Tisk E. VITALIANI I SIN, Šibenik Odgov. urednik Hamilkar Vitaliani